

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอารยประเทศ การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้รับการยอมรับกันว่าเป็นระบอบการปกครองที่พึงประสงค์ เพราะเป็นระบอบการปกครองที่ยึดหลักการที่ว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นระบอบการปกครองที่ยกย่องคุณค่าและเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ประเสริฐ แย้มกลิ่นฟ้า (2519) ได้ให้ความหมายที่แท้จริงของประชาธิปไตยไว้ว่า

ในความหมายที่แท้จริงนั้น ประชาธิปไตยไม่ใช่ลักษณะของระบอบการปกครองเท่านั้น แต่เป็นลักษณะในการใช้ชีวิตของคนในทุกด้าน ในการคบเพื่อน ในการทำงาน ในครอบครัว ฯลฯ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คนที่ยึดลักษณะประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิตเท่านั้น จึงจะเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ประเทศไทยเอง ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาใช้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ซึ่งหากนับเวลามาถึงปัจจุบันก็เป็นเวลาประมาณ 60 ปีแล้ว แต่ประเทศไทยก็ยังไม่ประสบความสำเร็จในด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยเท่าที่ควร พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุกดีพันธ์ (2526) ได้กล่าวถึงปัญหาสำคัญประการหนึ่งซึ่งไม่เอื้อต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยคือ "การที่ประชาชนหรือสมาชิกของระบบการเมืองมีวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) อันส่งผลให้ทัศนคติ ความเชื่อและค่านิยมไม่สอดคล้องกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย" และจากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2530) พบว่าในด้านการเมืองและการปกครองนั้น เด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากยังขาดค่านิยมประชาธิปไตย ขาดความสนใจ และขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองการปกครอง

ค่านิยม (Value) นับเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะ ค่านิยมทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดมาตรฐานควบคุมและกำหนดเป้าหมาย แนวทางของ

พฤติกรรมและ เป็นแกนกลางอันมั่นคงถาวรในการสร้างเสริมแรงจูงใจ ทศคติ ความสนใจและความตั้งใจ ซึ่งนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมนั้นในที่สุด (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2523) นอกจากนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าสิ่งที่กำกับพฤติกรรมต่างๆในการพัฒนาการเมืองการบริหาร การเศรษฐกิจและการสังคม คือค่านิยมที่ประชาชนพลเมืองในประเทศหนึ่งๆ จะยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ (โพบูลย์ ช่างเรียน, 2514) จากการที่ค่านิยมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากร แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ได้กำหนดนโยบายในด้านการพัฒนาค่านิยมไว้ในนโยบายและมาตรการในการพัฒนาการศึกษา ข้อที่ 1 โดยกำหนดว่า นโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจและพัฒนาค่านิยมที่ถูกต้องทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535)

แดเนียล วิท (Daniel Wit, 1953) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ให้ความเห็นว่าค่านิยมประชาธิปไตยนั้นมีอยู่ 4 ประการด้วยกัน คือ

1. ทศคติที่ดีที่มนุษย์มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
2. ทศคติหรือความเชื่อที่ว่ารัฐบาลและรัฐเป็นเครื่องมือของสังคม
3. ค่านิยมที่เรียกว่า "ปัจเจกชนนิยม" หรือความเป็นตัวของตัวเอง
4. ความเชื่อในสิทธิในการปฏิบัติของประชาชน

ซีมัวร์ มาร์ติน ลิปเซท (Seymour Martin Lipset อ้างถึงใน พรศักดิ์ ม่วงแก้ว และ พลศักดิ์ จิรากรศิริ, 2524) กล่าวว่า รูปแบบหลักของค่านิยมที่สนับสนุนความมั่นคงของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย คือ

1. การยึดความสำเร็จจากความสามารถของบุคคลยิ่งกว่าชาติกำเนิด (Achievement)
2. ยึดสากลนิยม (Universalism)
3. ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น (Specificity)
4. ให้ความเสมอภาคไม่เลือกเพศพันธุ์ (Equalitarianism)

ประเสริฐ แย้มกลิ่นทุ่ง (2519) กล่าวว่า ในสังคมประชาธิปไตย คนจะต้องยึดมั่นในคุณค่า (Values) และหลักบางประการในการดำเนินชีวิต เช่น ความเท่าเทียมกัน (Equality) ปัจเจกชนนิยมหรือความเป็นตัวของตัวเอง (Individualism) ความยึดมั่นในหลักการ

และศักดิ์ศรีส่วนบุคคล (Integrity and Individual Dignity) ความรับผิดชอบต่อตัวเองและต่อสังคม ระเบียบวินัยและความอดกลั้น (Tolerance) การรักความเป็นธรรม (Fair Play) การยึดหลักเหตุผล (Rationality)

กมล สมวิเชียร (2520) กล่าวว่า ค่านิยมที่มีส่วนเอื้ออำนวยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ

1. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจกัน
2. การรู้สึกลึกซึ้งในหน้าที่ของความเป็นเพื่อนมนุษย์ต่อกัน
3. ความไม่ลำเอียงและหาทางแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยสันติ

ธานีรินทร์ กรีวิเชียร (2520) กล่าวว่า ค่านิยมประชาธิปไตยนั้นประกอบด้วย

1. แยกเรื่องส่วนตัวให้ออกจากเรื่องส่วนรวมให้จงได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ
2. ยึดหลักธรรมอันสำคัญในพุทธศาสนาที่ว่า ทาดีได้ดี ทาชั่วได้ชั่ว เป็นสรณะ
3. จักต้องยกย่องและ เคารพเฉพาะบุคคลที่เป็นคนดี คนดีมีวิชาและมีผลงานเพื่อส่วนรวมดีเด่น

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า ผู้ที่มีค่านิยมหรือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจะต้องมีลักษณะดังนี้คือ

1. ทศนคติที่ติดต่อเพื่อนมนุษย์
2. บังเจกชนนิยมหรือเคารพในบังเจกชน
3. ความยึดมั่นในหลักเหตุผลและรักความเป็นธรรม
4. ความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม
5. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ
6. ความอดกลั้น ระเบียบวินัย และความไม่ลำเอียง
7. เชื่อมั่นในความเสมอภาคและความสามารถของมนุษย์

นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ค่านิยมมีอิทธิพลและมีความสำคัญมากที่สุด เพราะ เป็นช่วงวัยที่อยู่ในระยะวัยรุ่นตอนปลาย เป็นระยะ เวลาที่เริ่มจะเป็นผู้ใหญ่ เป็นช่วง

เวลาวิกฤตของบุคคลในแง่การตัดสินใจ การวางแผนเป้าหมายและอุดมคติในทุก ๆ ด้าน (ประจักษ์ มหาทิง, 2529; ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2523) และภายในระยะเวลา อีกไม่นานเมื่อ เขาสำเร็จการศึกษาออกไปจากโรงเรียนเขาก็จะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ต้องมีหน้าที่ และบทบาทต่อสังคมมากขึ้น นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครนั้นเรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมหลายประเภทด้วยกัน โดยอาจจะแบ่งตามหน่วยงานที่จัดการศึกษาได้ดังนี้ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งถึงแม้ว่าโรงเรียนทั้งสามประเภทนี้ใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เช่นเดียวกันในการเรียนการสอนและมีแนวคิดที่ต้องการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีความพร้อมที่จะอยู่ร่วมสังคมเหมือนกัน แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกันในเรื่องแนวคิดหรือทิศทางการจัดการศึกษาและมีวิธีการที่จะนำเด็กไปสู่จุดหมายแตกต่างกัน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

การจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษามีแนวทางดังต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2531)

1. ให้นักเรียนเป็นคนคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความกตัญญู ขยัน ประหยัด พึ่งตนเองได้ และมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนจะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้
3. โรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมคิด และร่วมแก้ปัญหาของชุมชนด้วย
4. มุ่งให้มีการติดตามผล สนับสนุนให้ครู ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและกิจการของโรงเรียนได้รับการนิเทศ

การจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีแนวทางดังต่อไปนี้ (วิทยา คู่วิรัตน์, 2534)

1. สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมเสรีภาพและความรักตามแบบพระคัมภีร์ในสถาบัน
2. ให้นักเรียนและเยาวชนรู้จักรับผิดชอบในส่วนตนและส่วนรวม ตามวัยและภาวะของแต่ละบุคคล
3. ปลุกฝังค่านิยมของการเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน เสริมสร้างความคิด

สร้างสรรค์และฝึกกำลัง เพื่อเสริมสร้างความดีให้สังคม

4. อบรมเด็กและเยาวชนให้มีความศรัทธา เลื่อมใสในศาสนาของตน
5. นำวัฒนธรรมของชาติมาบูรณาการ ในการปฏิบัติศาสนกิจ เพื่อเสริมสร้างคุณค่าของศาสนา
6. เน้นถึงความต้องการของ โลกปัจจุบัน
7. ใช้อุปกรณ์และ เทคนิควิธีการใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างการจัดการศึกษาให้พัฒนายิ่งขึ้น
8. จัดการสงเคราะห์ช่วยเหลือ เด็กและ เยาวชนที่ขัดสนหรือประสบปัญหาต่างๆ

การจัดการศึกษาของ โรงเรียนสาธิตสังกัศตบางมหาวิทยาลัย มีแนวทางดังต่อไปนี้
(นพรัตน์ บุญสมบูรณ์สกุล, 2533)

1. สอนและฝึกฝนให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกายและทางจิตใจโดยให้มีพละนาฏยที่สมบูรณ์และจิตใจเื่องใสมีความสุข
2. ในด้านสติปัญญา ให้รู้จักใช้วิจารณญาณ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้ว่าอะไรถูก อะไรผิด รู้จักการแก้ปัญหาที่ถูกต้องที่ควร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ อย่างถ่องแท้
3. ในด้านอารมณ์ ให้รู้จักควบคุมและพัฒนาอารมณ์ให้ถูกต้อง
4. ในด้านสังคม ให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ รู้จักรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ของตน รู้จักเสียสละ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
5. ในด้านวิชาการ ให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างเต็มที่ตามความสามารถของแต่ละบุคคล และให้มีความรักการเรียน ตลอดจนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

จากการศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งสามสังกัด จะเห็นได้ว่ากรมสามัญศึกษานั้นมีจุดเน้นในการทำงานร่วมกันทั้งภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเชื่อว่าบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีมีส่วนสร้างเสริมความคิด จิตใจและคุณธรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ได้ นอกจากนี้ยังระบุว่านักเรียนจะต้องสามารถมีส่วนร่วมในการ

ปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สำหรับโรงเรียนคาทอลิกนั้นมีจุดเน้นในด้านการใช้ศาสนาและจริยธรรมเป็นเครื่องขัดเกลาเด็ก ส่วนโรงเรียนสาธิตมีจุดเน้นมุ่งที่จะพัฒนาในด้านส่วนตัวเด็ก คือร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และในด้านสังคม คือการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสม

สังคมไทยกำลังอยู่ในช่วงของการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็ว ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการตื่นตัวทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ย่อมส่งผลถึงค่านิยมของบุคคลในสังคมด้วย ดังที่ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523) กล่าวว่า "ค่านิยมของบุคคลและสภาพการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมย่อมมีผลต่อกันอยู่ตลอดเวลา" ดังนั้นจึงน่าจะศึกษาว่าในปัจจุบันนี้เยาวชนของชาติมีค่านิยมประชาธิปไตยเพียงใด และด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนต่างสังกัด ในกรุงเทพมหานคร เพื่อทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และอาจช่วยชี้ให้เห็นแนวทางการปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่างสังกัดในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และ โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่มีการเรียนการสอนในชั้น ม.4-ม.6 ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรมี 3 กลุ่มด้วยกันคือ

1.1.1 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 ซึ่งเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายครบทั้ง 3 ชั้น มีทั้งหมด 103 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 80,043 คน

1.1.2 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 ซึ่งเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายครบทั้ง 3 ชั้น ในกลุ่มโรงเรียนคาทอลิกทั้งหมดมีจำนวน 12 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 6,173 คน

1.1.3 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 ซึ่งเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายครบทั้ง 3 ชั้น ทั้งหมดจำนวน 5 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,865 คน

1.2 ใช้เกณฑ์กำหนดตัวอย่างจากตารางของ ทาโร ยามาเน (ประคอง วรรณสุด, 2525) โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 398 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 378 คน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 353 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,129 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเมินค่าเกี่ยวกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีข้อความ จำนวน 70 ข้อ เพื่อประเมินค่าเกี่ยวกับค่านิยมประชาธิปไตย

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือ และ รายงานการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับค่านิยมประชาธิปไตย โดยนำกรอบของการวิจัยไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ช่วยปรับปรุงแก้ไข แล้วมาสร้างเป็นแบบสอบถาม และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเนื้อหา การใช้ภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม นำมาปรับปรุงแก้ไขกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน เพื่อหาความเที่ยง แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอธิการบดี กรมสามัญศึกษาถึงหัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และทบทวนหนังสือถึงหัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิก และโรงเรียนสาธิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการทําวิจัย โดยผู้วิจัยแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติในรูปของ การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบความแตกต่างระหว่างความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe) และนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนโรงเรียนรัฐบาล หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

นักเรียนโรงเรียนคาทอลิก หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และอยู่ในกลุ่มโรงเรียนคาทอลิกในเขตกรุงเทพมหานคร

นักเรียนโรงเรียนสาธิต หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร

ค่านิยมประชาธิปไตย หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ที่บุคคลหรือสังคมเห็นว่า มีคุณค่าและ เลือกที่จะปฏิบัติ เพื่อที่จะ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตย ประกอบด้วย

1. ทศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ คือการมอง โลกในด้านดี ปัญหาทั้งหลายไม่อยู่เหนือความสามารถของมนุษย์ มีความไว้วางใจผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เห็นอกเห็นใจกัน และรู้สึกในหน้าที่ของความเป็นเพื่อนมนุษย์ต่อกัน มีความรู้สึกต่อกันฉันพี่น้อง โดยไม่แบ่ง เชื้อชาติ เพศ ผิวพรรณ หรือลัทธิความเชื่อ

2. บัณฑิตเจตคติ หรือ เคารพในบัณฑิตเจตคติ คือค่านิยมที่มีความเชื่อว่ามีสิทธิ เสรีภาพเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ติดมาพร้อมกับความเป็นคน ซึ่งไม่มีใครจะละเมิดได้ แต่ในสังคมประชาธิปไตย สิทธิ เสรีภาพจะต้องอยู่ภายในขอบเขตแห่งระเบียบหรือความเรียบร้อยของสังคม นอกจากนั้นแล้วบัณฑิตเจตคติยังเป็นค่านิยมที่คนแต่ละคนจะเป็นตัวของตัวเอง ความคิดของแต่ละคนเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดไม่สมควรที่จะถูกอิทธิพลของคนอื่น หรือกลุ่ม หรือส่วนใหญ่เข้ามาบังคับ จะต้องมีความคิดเห็นเป็นของตนเองซึ่งตั้งอยู่บนข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และรู้จักตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้อำนาจสั่งการหรือการหลอกลวงเพื่อใช้ตนเป็นเครื่องมือ รวมทั้งจะต้องมีความเคารพในความคิดเห็นของบุคคลอื่น

3. ความยึดมั่นในหลักเหตุผลและรักความเป็นธรรม คือ การมีความเชื่อมั่นในเหตุผล ให้ความสำคัญแก่กระบวนการหรือวิธีการค้นหาคำตอบที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งเป็นหลักเชิงวิทยาศาสตร์ ใช้เหตุผลเป็นเครื่องตัดสินใจตัดสินปัญหาต่าง ๆ โดยไม่ยอมให้อารมณ์มีอิทธิพลเหนือเหตุผลในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ และยึดถือความถูกต้องและหลักความเป็นธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ไม่ยอมก้มหัวให้กับอำนาจใด ๆ ที่ไม่เป็นธรรม และกล้าที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อรักษาความเป็นธรรม

4. ความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม ในด้านการรับผิดชอบต่อตัวเอง จะต้องรู้จักควบคุมตัวเอง เป็นที่พึ่งของตนเองได้ ไม่เป็นภาระของผู้อื่น เอาใจใส่และทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีเมื่อได้รับมอบหมายงาน ในด้านการรับผิดชอบต่อสังคม จะต้องสนใจ กระตือรือร้น ให้ความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคมที่ตนเองอยู่

5. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ คือการกระทำใด ๆ โดยมุ่งถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยการแยกเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องของส่วนรวม รู้จักเสียสละทรัพย์ กำลังกาย กำลังความคิด เวลา โดยพิจารณาตามเหตุผล และตามความเหมาะสม

และไม่ละเลยหรือเพิกเฉยต่อการกระทำใด ๆ ที่จะเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

6. ความอดกลั้น ระเบียบ วินัย และความไม่สิ้นดี คือ การยับยั้งชั่งใจ ไม่กระทำการใด ๆ โดยไร้เหตุผล ขาดสติ มีอคติ ขาดความสุจริต เอาแต่ใจตนเอง โดยจะต้องมีความอดกลั้นต่อความหลากหลายในพฤติกรรมและความคิดเห็นของผู้อื่นที่บุคคลนั้นยังไม่ละเมิดศีลธรรมและเสรีภาพของผู้อื่น จะต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎและระเบียบแบบแผนของสังคม ยอมรับและปฏิบัติตามมติของกลุ่ม จะต้องรู้จักผ่อนปรน ประนีประนอม หาทางออกร่วมกัน ไม่ยึดถือเหตุผลเดียว ประโยชน์ของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอย่างเดียว ไม่แก้ไขปัญหาคด้วยวิธีการที่รุนแรง

7. เชื่อมั่นในความเสมอภาคและความสามารถของมนุษย์ คือการมีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้อื่นและความเสมอภาคของมนุษย์ โดยถือว่าบุคคลทุกคนมีความเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นมนุษย์ จะต้องได้รับคุณค่าศักดิ์ศรีของคนโดยเท่าเทียมกัน ได้รับโอกาสต่าง ๆ ในทางสังคมอย่างเดียวกัน และได้รับสิทธิทางการเมืองโดยเท่าเทียมกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ คำตอบที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นคำตอบอย่างจริงจังและตรงตามสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่างสังกัดมีค่านิยมประชาธิปไตยแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่ครู อาจารย์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นแนวทางในการปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนของชาติ